

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Mariana Rotari,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Rotari împotriva Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești, cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren,

împotriva încheierii din 28 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 2r-344/24
NR. PIGD 2-21006892-01-2r-13082024)

Conform art. 75 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți dacă aceștia sînt licențiați în drept și sînt împuterniciți printr-o procură autentificată notarial.

Judecătoria Hâncești, sediul Centru: I. Dadu,
Curtea de Apel Chișinău: A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton,

5 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Mariana Rotari

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 ianuarie 2021, Mariana Rotari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești cu privire la obligarea Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești și a ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești de a elibera titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

2. Prin hotărârea din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, s-a respins acțiunea civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Rotari Mariana către Primăria satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, ca fiind neîntemeiată.

3. La 8 noiembrie 2023, Iulia Secrieru în interesele lui Mariana Rotari, a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hâncești din 7 noiembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Hâncești, sediul Central, din 7 noiembrie 2023 și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de Mariana Rotari.

4. Prin încheierea din 28 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel declarată de Mariana Rotari, ca fiind depusă de către o persoană care nu este în drept să declare apel. S-a remis apelantei Mariana Rotari cererea de apel cu toate documentele anexate.

5. La 29 iulie 2024, avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Mariana Rotari a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 28 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii din 28 mai 2024 cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel.

6. În motivarea recursului a indicat că, studiind textul încheierii judecătorești contestate, observă că aceasta este vădit în contradicție cu prevederile art. 81, art. 25, art. 27 alin. (2) al Codului de procedură civilă.

7. Notează că, odată ce Mariana Rotari este parte în procesul civil inițiat, acționând prin mama sa Iulia Secrieru care acționează în baza procurii ce conține drepturile expuse la art. 81 Cod de procedură civilă, și prin avocatul său Radu Dubceac care acționa în instanța de fond în bază de mandat, și odată ce ea a transmis dreptul de semnătură pe cererea de apel mamei sale Iulia Secrieru, consideră că concluzia instanței de apel este greșită, Iulia Secrieru, mama recurenteii, acționând în bază de procură doar a aplicat semnătura pe cererea de apel sumară nicidecum nu o reprezenta pe fiica sa în instanța de apel.

8. Menționează că, recurenta era în căutarea noului avocat, cu avocatul Radu Dubceac finisase contractul și pentru a fi în termen cu cererea de apel, Iulia Secrieru a semnat o cerere de apel sumară din numele fiicei, aplicând semnătura în locul Marianeii Rotari în baza procurii.

9. Subliniază că, odată ce o parte în proces acționează și prin reprezentantul său căruia prin procură îi transmite dreptul de semnătură pe cererile depuse în judecată, nu-i poate fi negat accesul la justiție pe acest motiv. Partea în proces poate încredința unui reprezentant aplicarea pentru sine a unei semnături pe un act de procedură și acest lucru nu înseamnă reprezentare în proces, așa cum prevăd și cer art. 75 și 81 Cod de procedură civilă ce se referă la reprezentarea părții în proces nici cum la modalitatea de executare a unor drepturi de procedură.

10. Reieșind din aceste prevederi, recurenta consideră încheierea contestată neîntemeiată, prematură la etapa procesului la care a fost admisă, și formală. Cu regret, această încheiere lipsește recurenta de eficiența acestui proces și o lipsește de acces la justiție, în special pentru că prin cererea de apel sumară depusă, a expus intenția clară de a contesta cu apel hotărârea instanței de fond.

11. Consideră că instanța de apel urma să-i ofere recurenteii un termen pentru înlăturarea neajunsurilor și doar la finisarea acestui termen să restituie cererea de apel pentru că nu e semnată de recurentă la propriu sau de avocat, avocat stagiar.

12. La cazul dat, vede că sinceritatea recurenteii a lipsit-o de dreptul de acces la instanță, Iulia Secrieru ar fi putut semna cererea de apel nemotivată fără a comunica că este semnată de ea, pretinzând că semnătura este a recurenteii. Într-o asemenea situație, instanța de apel nu ar avea cum să verifice a cui este semnătura aplicată pe cererea de apel nemotivată și ar fi oferit acel termen pentru lichidarea neajunsurilor: achitarea taxei de timbru, taxei de stat și depunerea unei cereri de apel motivate.

13. La această etapă în mod evident recurenta ar fi depus prin avocat o cerere de apel motivată, având contractul de asistență juridică consumat deja cu avocatul Radu Dubceac. Dar pentru că instanța de apel a aplicat prevederile procedurale cu atât formalism încât a lipsi recurenta de dreptul de a prezenta o cerere motivată și să înlătore neajunsurile procedurale, a primi această încheiere care cu formalism excesiv o lipsește de dreptul de apel împotriva unei hotărâri judecătorești ce constituie unica cale legală de ași apăra dreptul la proprietate.

14. Mai indică că, recurenta a înaintat acțiune în justiție pe un subiect de importanță pentru ea - apărarea dreptului la proprietate: teren și casă, primite moștenire de la tatăl său și la care atentează autoritatea publică locală împreună cu vecinii recurenteii, Se discută și se dezbat legalitatea ocupației terenului ce-i aparține recurenteii și legalitatea refuzului autorității publice locale de a elibera titlul deținătorului de terne, document care poate fi ulterior înregistrat în registrul public de publicitate. Având în vedere aceste fapte, cât de important este acest litigiu pentru recurentă, încheierea contestată cu adevărat vine să limiteze accesul la justiție în așa un mod încât să nege acest drept.

15. Menționează că, nu era nici o problemă pentru instanța de apel să ofere termen redus, cum o face de regulă, și să invite recurenta să înlătore neajunsurile de procedură depistate. Recurenta s-ar fi conformat sau pierdea definitiv dreptul de a formula o cerere de apel motivată, și atunci limitările impuse de procedura civilă nu ar fi afectat dreptul de acces la justiție în sensul explicat de Curtea Europeană de Drepturile Omului pentru că orice cale de atac și orice adresare în justiție poate fi condiționată de respectarea anumitor formalități.

16. Notează că, recurenta încrezută să oferind prin procură mamei sale Iulia Secrieru dreptul de semnătură pe actele de procedură, procedează corect. Procura este autentificată notarial și prevede că reprezentarea și aplicarea semnăturii cuprinde nivelul instanței de apel. Deci recurenta nu a acționat cu rea intenție și nici cu abuz de drepturile sale procedurale. Dimpotrivă, a indicat la direct că semnătura este aplicată de persoană împuternicită să semneze și dacă i se oferea șansa să prezinte apelul motivat o făcea printr-un avocat ales, achitând și taxele.

17. Totodată, în circumstanțe acestui caz concret nu se distinge din încheierea contestată ce scop urmărea instanța de apel, scop legal, de a nu oferi recurenteii termen pentru înlăturarea neajunsurilor astfel încât ea să prezinte o cerere de apel motivată semnată de ea însuși sau de un avocat care o reprezintă, așa cum a făcut cu acest recurs. Având un interes vădit în soluționarea cererii depus în instanță, recurenta avea evident interes legitim să depună o cerere de apel conform rigorilor de procedură, posibilitate de care a fost lipsită prin abordarea instanței de apel, așa cum este expusă în încheierea contestată.

18. De asemenea, analizând încheierea contestată prin prisma normelor de drept național invocate și standardele Curții Europene de Drepturile Omului privind asigurarea dreptului la un proces echitabil, devine evident că instanța a acceptat formal cererea nemotivată de apel ca fiind semnată de o persoană neîmputernicită deși recurenta acționa cu bună credință încrezută că transmiterea dreptului de semnătură prin procură este corect. Negând acces la justiție recurentei, instanța de fond a lipsit toate părțile de posibilitatea examinării legalității hotărârii judecătorești emisă de prima instanță și a lipsit recurenta de o modalitate legală de apărare a drepturilor sale. Această eroare poate fi corectată doar dacă încheierea contestată va fi casată integral cu trimiterea dosarului în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

19. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept:
a) să respingă recursul și să mențină încheierea;

20. Art. 369 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare.”

21. Art. 360 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Sânt în drept să declare apel:
a) părțile și alți participanți la proces;
b) reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege;
c) martorul, expertul, specialistul și interpretul, reprezentantul cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.”

22. Art. 55 din Codul de procedură civilă:

„Se consideră participanți la proces: părțile, intervenienții, procurorul, petiționarii, persoanele care, în conformitate cu art.7 alin.(2), art.73 și 74, sânt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unor alte persoane sau care intervin în proces pentru a depune concluzii în apărarea drepturilor unor alte persoane, precum și persoanele interesate în cauzele privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și în cauzele cu procedură specială.”

23. Art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește:

”(1) Persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți dacă aceștia sânt licențiați în drept și sânt împuterniciți printr-o procură autentificată notarial.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

24. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul menționează că încheierea din 28 mai 2024 a fost expedită părților prin scrisoare de expediere a actului judecătoresc nr. 2152 din 15 iulie 2024. Cu toate acestea, în dosar nu există o dovadă clară a recepționării acesteia de către recurent. Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, în lipsa unor dovezi contrare, recursul a fost depus în termenul prevăzut de art. 425 din Codul de procedură civilă, respectiv în interiorul celor 15 zile legale de la data recepționării încheierii.

25. Verificând legalitatea actului contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Mariana Rotari și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

26. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, la 18 ianuarie 2021, Mariana Rotari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești cu privire la obligarea Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești și a ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești de a elibera titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

27. Prin hotărârea din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, s-a respins acțiunea civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Rotari Mariana către Primăria satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, ca fiind neîntemeiată.

28. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, hotărârea din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, la cererea de chemare în judecată depusă de Rotari Mariana împotriva Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești, cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a fost atacată cu apel de către Iulia Secrieru, ca reprezentantă al lui Mariana Rotari.

29. Se reține că, cerere de apel împotriva hotărârii din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central a fost depusă și semnată de Iulia Secrieru, reprezentantă al lui Mariana Rotari în baza procurii din 10 februarie 2022 (f. d. 36)

30. Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. d) din Codul de procedură civilă, prin încheierea din 28 mai 2024, a restituit apelul declarat de Mariana Rotari, ca fiind depusă de către o persoană care nu este în drept să declare apel.

31. În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare;

32. De asemenea în conformitate cu art. 360 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sânt în drept să declare apel, părțile și alți participanți la proces, reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege, martorul, expertul, specialistul și interpretul, reprezentantul cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

33. Potrivit art. 365 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

34. În context este de menționat că, în conformitate cu art. 75 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți **dacă aceștia sunt licențiați în drept** și sunt împuterniciți printr-o procură autenticată notarial.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel, potrivit căreia la caz nu au fost prezentate acte care să dovedească dreptul lui Iulia Secrieru de a depune un apel în numele lui Mariana Rotari, și anume un certificat care să ateste gradul de rudenie și act care să ateste studiile de licență în domeniul dreptului a reprezentantei. La fel, și la cererea de recurs aceste acte nu au fost anexate.

36. În context, este de menționat că legislația procesuală, de rând cu stabilirea anumitor drepturi procedurale participanților la proces, instituie și obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, în scopul contracarării oricăror abuzuri de drepturi, la caz, crearea unei vizibilități de existență a unor drepturi de reprezentare.

37. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia instanței de apel cu privire la restituirea apelului declarat de Mariana Rotari, reprezentată de Iulia Secrieru împotriva hotărârii din 7 noiembrie 2023 a Judecătoriei Hâncești, sediul Centru, deoarece apelul a fost declarat de o persoană care nu este în drept să declare apel.

38. Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea contestată este întemeiată și emisă cu respectarea cadrului legal, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul

depus împotriva încheierii din 28 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău este neîntemeiat și necesită să fie respins, cu menținerea încheierii contestate.

39. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea de recurs depusă de avocatul Doina Ioana Străisteanu în interesele lui Mariana Rotari.

Menține încheierea din 28 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Rotari împotriva Primăriei satului Bujor, raionul Hâncești, intervenient accesoriu ASP Serviciul Cadastral Teritorial Hâncești, cu privire la obligarea eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc